

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
 üzletében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedésé-
 ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
 Rosenberg A. cégnél.
Politikai lap.

Alapította:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K
 Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földmivéseknek és szer-
 nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor. félfévre 4 kor.
 negyedévre 2 kor.
Megjelenik hetenként.

Stantics Béla.

Vezércikkünk élére írjuk annak a de-
 rék szabadkai polgárnak nevét, ki a most
 befejezett második hadikölcsönél hazafias
 cselekedetével méltán kitünt a jegyzések
 forgatagából.

Sztantics Béla szabadkai gazdálkodó
 a középbirtokosok szerényebb vagyonu osz-
 tályához tartozik. Száz hold földnek a tu-
 laijdonosa. Ennek a birtoknak nagyobb részét
 becsület és szorgalmas munkával
 szerezte. És ezen a kis birtokon az okos
 gazda széles látókörével belterjes gazdálko-
 dást folytatott. Céltudatos munkáját szép
 siker jutalmazta. Sztantics Béla rövid 10-15
 év alatt 500.000 koronát szerzett a birtok
 mellé. Ezzel az összeggel nem bocsátkozott
 merész és tiltott spekulációkba, nem uszo-
 ráskodott embertársai kárára, de nem is
 vont ki a nehéz idők komoly járásában a
 közérdek kárára a közforgalomból.

Amikor a második hadikölcsön jegy-
 zése megkezdődött és Biró Károlynak, a
 szabadkaiak kitűnő polgármesterének buz-
 dító szövege olvasható lett, Sztantics Béla
 megjelent a város vezetője előtt s a hadi-
 kölcsön céljaira följajánlotta *egész készpénz-
 vagyonát*, 500.000 koronáját.

— A haza juttatta nekem, a haza ol-
 tárára teszem le — mondta hazafias érzü-
 lettel eltelve a dérek, becsületese férfi.

Megörökitjük ezt a páratlan esetet
 mintegy ellentétképpen annak az elszomorító
 és megdöbbentő körülménynek, hogy az
 anyagi javakban bővelkedők ezrei mitsem
 akartak tudni arról a hazafias kötelességről,
 melyet a hadikölcsön nagy nemzeti vé-
 delmi akciója rájuk hárított.

A vármegye gazdasági helyzete.

Zombor, 1915. május 31. (Saját tudósi-
 tónktól.) A háboru hatása alatt és az ezzel kap-
 csolatos kormányhatósági intézkedések folytán
 vármegyénkben beállott gazdasági helyzetről igen
 érdekesen nyilatkozik legutóbbi jelentésében
 Scultéty Ferenc alispán. Jelentésének ez a része
 így szól:

Egyéb rendkívüli elfoglaltság mellett talál-
 tunk iotot és alkalmat arra is, hogy a termő föld
 bevetését és megmunkálását biztosítsuk.

E célból megalakítottam a megyei gazda-
 sági és minden községben a községi gazdasági
 bizottságot, ez utóbbiak a kellő utmutatásokkal
 láttattak el, gondoskodás történt a szükséges
vetőmag előlegekről: felhatalmazást kértem és kap-
 tam *közérőnek gazdasági célokra való kirendelé-
 sére*; folyamatban van a szőlő permetezéséhez
 szükséges *rézgálicnak beszerzése és a szőlőtulaj-
 donosok között való kiosztása*. Szóval megör-
 tént minden intézkedés, amely azt célozza, hogy
 a föld e rendkívüli időkben is teljes mértékben
 meghozza azt a termést, melyre ma fokozottabb
 mértékben szükség van.

Persze, e téren is nagy nehézségekkel kel-
 lett megküzdenünk az emberi és állati munkaerő
 nagy hiánya miatt.

Az elsőt illetőleg a haderő most is állan-
 dóan szedi a maga jutalékát.

A decemberi közgyűlés óta az 1891, 1895.
 és 1896. évi, továbbá az 1873. évi január 1-től
 1877. évi december 31-ikéig született népfölkelők
 hivatnak fel. A bemutató szemlék minden fenn-

akadás nélkül folytak le és a kevés számu el-
 maradtak tekintetében az eljárás folyamatban
 van.

Hadi szolgáltatás címén a hadvezetőség
 újabb igényekkel nagyobb mérvben nem lépett
 fel; személyes szolgálatra a közigazgatási ható-
 ságok csak azokat rendelték ki, akik a korábban
 kirendeltek felváltására voltak hivatva.

Mégis annak következtében, hogy az 1522/
 915. H. M. rendelet a B) osztályu népfölkelők-
 kel való rendelkezést a népfölkelő parancsnok-
 ságok hatáskörébe utalta, — ezek közül tömege-
 sebb kirendelések történtek.

Részemről felterjesztés utján kértem a hon-
 védelmi miniszter urat, hogy a kirendelések ne
 lépjenek túl a feltétlenül megkívánt határt, mi-
 vel különben a mezőgazdasági munkákra nem
 fog elegendő munkaerő rendelkezésre állani.

A hadsereg céljaira még béke időben kive-
 tett *vágómarhákból* legnagyobb részét még nem lett
 igénybe véve, annál nagyobb azonban az a
 mennyiség, melyet a hadsereg *vásárlások utján*
használt fel a maga céljaira.

Ki kell itt emelnem a balkáni haderő táp-
 parancsnokságának azon humánus és méltány-
 lást érdemlő álláspontját, hogy a vágómarhát
 nem igényli az annak idején megállapított cse-
 kely árban, hanem a *piaci árak tekintetbe vétele*
mellett egyelőre szabad kézből való vásárlás utján
biztosítja szükségletét.

Az alispán a közéletmezésről.

Zombor, 1915. május 27-én. (Saját tudósi-
 tónktól.) Scultéty Ferenc alispán a mai vm.
 közgyűlésen előterjesztett sokirányu, az aktuális
 kérdéseket felölelő magvas jelentésében sőtét
 színekkel festi le a közéletmezés, különösen az
 állattakarmányozás kérdését. Jelentésének ez a
 része így hangzik:

Nem érintve itt azokat a mérhetetlen áldo-
 zatokat, melyeket a megye lakossága emberben
 kell hogy hozzon, napról-napra nehezebb kér-
 déssé kezd válni a hiányt szenvedőknek gabona-
 nemükkel való elláthatása.

Bizonyára hibás ebben bizonyos mértékben
 maga a lakosság is, mely a szokatlanul magas
 áráktól csábítottva sietett készleteit eladni; még
 több része van benne az *üzleti spekulációnak*,
 meg igen gyakran keresztezte és keresztezi még
 ma is a hatóságoknak a helyes megoldást célzó
 intézkedéseit; kétségtelen azonban, hogy főleg
 a rendkívüli viszonyok, első sorban pedig a ka-
 tonaságnak nagy mérvű igénylései igen nagy
 mértékben járultak hozzá ahhoz, hogy e téren
 sokhelyt elég súlyos bajok mutatkoznak.

A liszthiányban szenvedők ellátásának tel-
 jesen megnyugtató megoldása hajótörést szen-
 vedett azon, hogy a kormánytól a vármegye
 élmezésére kért mintegy 60 000 métermáza
 buza, rozs és árpa helyett *annak felét sem kap-
 tam*. Ez szükségbep maga után fogja vonni az
 egyesek részére kiszolgáltatandó napi és heti
 adagok *oly mérvű leszállítását*, amely már az
 illetők kellő táplálkozhatását veszélyezteti, külö-
 nösen a munkásoknál, akiknek tudvalevőleg
 aránylag több kenyérre van szükségük.

Tetézi a bajt az, hogy még a rendelkezé-
 semre bocsátott gabonamennyiséget sem tudom
 a kellő időben elszállíttatni, mivel az ez irányban
 megbízott gabonarekviráló központnak a *vasuti*
kocsik vagy az azok betakarásához szükséges
 ponyvák *nem állanak rendelkezésükre*.

E célból már a belügy- és földmivelésügyi
 miniszter urakhoz is fordultam intézkedés végett,
 eddig azonban eredmény nélkül.

Egy további veszély fenyegető körvonala
 mutatkoznak annak folytán, hogy a kormány leg-
 utóbb 700.000 métermáza tengerit vetett ki a
 vármegyére, noha a legutóbb eszközölt össze-
 írás tanúságaként mindössze *csak mintegy 350.000*
métermáza áll rendelkezésére.

Részemről hiába igyekeztem a földmivelés-
 ügyi miniszter urat meggyőzni arról, hogy ezt a

mennyiséget a vármegye lakossága saját élmezé-
 zésének és állatállománya táplálásának veszélyez-
 hetése, sőt lehetetlenné tétele nélkül nem szol-
 gáltathatja; hiába támogatott ebben teljes oda-
 adással a főispán ur is, a miniszter ur megma-
 radt kívánsága mellett.

Ennek következményeként kénytelen voltam
 a hiányzó 350.000 métermázát azokra a kész-
 letekre kivetni, melyeket a tulajdonosok saját házi
 vagy *gazdasági szükségletükre meghagyatni kértek*
 s amely a vármegye területén mintegy 725 000
 métermázát tesz ki, a mi más szóval annyit je-
 lent, hogy *minden készlettulajdonos kénytelen*
lesz majd nem a felét átengedni annak, amit saját
szükségletére kellene megtartani.

Nem kétkem, hogy vármegyénk hazafias
 lakossága készséggel fogja a közjő érdekében
 ezt az áldozatot is meghozni; nem fojthatom el
 azonban azt az aggodalmat, melyet emmiatt az
 amugy is *törzsében megtámadott állatállományunk*
megélhetésének veszélyeztetésén érzek.

Szerencse, hogy az új vetés betakarításának
 ideje rohamosan közeledik s a jóságos Gond-
 viselés mintegy kárpótlásképp a sok áldozatért
 bőséges áldással kecsegtet.

A második hadikölcsön.

A második hadikölcsön jegyzése Bácsme-
 gyében gyönyörű számbeli eredménnyel végződött.
 Hangsúlyozzuk, hogy csakis a számbeli eredmény
 kielégítő — ami a kölcsön céljára a legfontosabb, —
 mert bizony a jegyzésben való részvételnek egyéb
 körülményeinél elkedvtelenítő jelenségeket tapasztal-
 tunk. Sok olyan testület, intézet és főmerek
 olyan gazdag vezetőiférfi, ki a közéletben —
 sok esetben jogosulatlanul — hangos irányító
 szerepet tölt be, kivonta magát a jegyzés hazafi-
 as és becsületbeli kötelezettsége alól. Annál
 nagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk a
 földmivesszótályról, mely csodás készséggel moz-
 dította elő a sikert.

A jegyzések egyes részleteiről a követke-
 zőket jelentik

saját tudósítónk:

Palánka. A palánkai járásban 2 millió
 500.000 koronát jegyeztek a második hadiköl-
 csönre. Tehát 1 millióval többet, mint az első
 jegyzésnél. Ez a szép eredmény elsősorban
 annak köszönhető, hogy Zsigmond János főszo-
 gabíró minden lehető megmozgatott a siker
 érdekében.

Szilbács. Nemzetiségialta községünkben a
 második hadikölcsönre 116 egyén 59.850 koronát
 jegyzett. Az első alkalommal 211-en 46.950 ko-
 ronát jegyeztek. Zarándy Zoltán jegyző, aki
 tisztviselőársainak bevonulása miatt hónapokon
 át egymaga vezeti a község ügykezelését, erős
 propagandát csinált a jegyzés érdekében. O maga
 is 12.000 koronát jegyzett. Derék jegyzőnk min-
 den idejét a háborus intézkedéseknek szenteli.

Hódság. Községünkben az egyes testületek
 összesen 750.000 koronát jegyeztek a második
 hadikölcsönre. Szemző Károly főszo-
 gabíró és Nopper Ferenc jegyző nagy agilitást fejtettek ki
 az elért szép eredményért.

Cservenka. Községünk hazafias lelkesé-
 déssel sietett a második hadikölcsönhöz hozzá-
 járulni; magánemberek, de főleg a gazdagabb
 földmivések eddig *egy millió* fölül jegyeztek —
 nem számítva hozzá a postatakarékpénztárnál
 eszközölt jegyzéseket.

Szépliget. Ifj. Mihálovits Sándor jegyző
 szakadatlanul buzditotta lakosságunkat a második
 hadikölcsön jegyzésére. Úgybuzgóságát szép
 eredmény követte. A községben összesen 600.000
 koronát jegyeztek. Ezt az összeget még gyara-
 pitják ama jegyzések, melyek a kitölt határidő
 következtében utólag történtek.

Torza. Községünkben körülbelül *félmillió*
 koronát jegyeztek a második hadikölcsönre.
 Ezen kívül egyes birtokosok a községen kívül
 is jegyeztek. A jegyzés érdekében Schik jegyző
 erősen dolgozott.

Bácsalmás. Az Almásjárasi Takarékpénztárnál 70 000 koronát jegyeztek. Igen tekintélyes jegyzések történtek a járáshoz tartozó községekben. *Koller* főszolgabíró lelkeshangon, hazafias érdeklődéssel intézte a jegyzői karhoz a hadikölcsön érdekében való buzgólkodásra.

Szenttamás. *Duugyerszky* Lázár nagybirtokos a második hadikölcsönre újabb 400 000 koronát jegyzett a Magyar Ált. Hitelbanknál.

Zombor. *Fernbach* Károly, ki már jegyzett a hadikölcsönre, újabb 45 000 koronát jegyzett.

Ujverbász. Az ujverbászi Takarékpénztár 100 000 koronát jegyzett a második hadikölcsönre.

Csantavér. A Csantavéri Takarékpénztár 50 000 koronát jegyzett.

Veprőd. Az olasz hadüzenet után községünkben újabb 80 000 koronát jegyeztek, mely összegben bentfoglaltatik dr. *Faller* Alajos 30 000 koronás jegyzése. Eddig Veprődön a második hadikölcsönre 335 000 koronát jegyeztek. (Az első kölcsönre 253 000 koronát jegyeztek.)

Órszállás. Az Órszállási Takarékpénztárnál május 27-ikéig 312 000 koronát jegyeztek a második hadikölcsönre. A határidőkitolás folytán ez az összeg még növekedni fog. A községben ezen kívül is történtek jegyzések.

Gara. Községünk ismét tevékeny részt vett ki a második hadikölcsön jegyzéséből. Ezen aránylag kis község, amely alig haladja meg a 4000 lakost, már az első jegyzés alkalmával 110 000 koronányi jegyzését ezuttal jóval fölmulta, a mennyiben a második hadikölcsönre 250 000 koronát jegyzett készpénzzel, bár már az első jegyzéssel is kiült a járásbeli községek között. A jegyzést *Auer* Emil községi jegyző vezette sikerre, immár másodikban, de nagy támogatásban részesült a község egyes tekintélyes nemzetiségű — de igaz magyar érzelmű vezető emberei által. Különösen kiült *Eberhardt* István, *Schuller* József és *Schön* Vendel munkássága.

Szond. Községünkben a hadikölcsönre való előjegyzések igen örömdetesesen haladnak előre. Eddig körülbelül száz ezer korona van együtt, főleg szegényebb sorsuak részéről. A nagybirtokosok és takarékpénztárak jegyzéséről később referálok.

Topolya. A Bácsstopolyai Takarékpénztárnál 650 000 koronát jegyeztek a második hadikölcsönre. *Lebach* Gyula nagybirtokos 100 000 koronát jegyzett a Hitelbank utján.

Péterréve. Községünkben körülbelül 525 000 korona gyűlt egybe a mostani hadikölcsönre. Dr. *Szatarsevits* jegyző nagy buzgalmat fejtett ki az eredményért. De hozzájárult ehhez dr. *Balaton* Gyula főszolgabírónak lelkes és határozott buzdító felhívása is.

Ujvidék. Az itteni lakosok közül a hadikölcsönre jegyeztek: *Pollak* és *Rössler* cég 200 000 k., *Teubner* János 100 000 k., *Königstädter* Testvérek 50 000 kor.

Turja. Községünkben körülbelül 100 000 koronát jegyeztek az itteni szerbek. *Ivanits* jegyző buzdította híveit a jegyzésre.

Óbecse. Városunkban a második hadikölcsönre 2 millió 100 000 koronát jegyeztek. A község mint politikai testület 200 000 koronát jegyzett, s mivel nincsen fölös pénze, ezt az összeget kölcsön utján szerzi be.

A háború.

— Saját tudósítinktól. —

Baja. A napokban 400 sebesült katona érkezett ide, kiket nagy gonddal helyeztek el az itteni kórházakban.

Szilbács. Községünk a katonáknak szállított tengeriért eddig 300 000 koronát kapott.

Szond. Az új háború eseményei nem okoztak különösebb mozgalmat, az 50 évig való sorozásokat megelégedetten fogadják, sőt vannak ötvenen tul, kik készséggel hajlandók nekik való hadiszolgálatot teljesíteni.

Kuczora. Községünkben, melynek tulajdon részben kisorosz, a háborús intézkedések rendben, céltudatosan történnek. Különösen a közigazgatási apparátus teljesíti mintaszerűen nehéz, bonyodalmas feladatát. *Juhász* Sándor jegyző ezekben a nehéz napokban bizonyítja be igazán, mennyire rátermett az ügyek vezetésére.

Küllöd. Némellátta községünkben hazafias felbuzdulással alkalmazkodik a háború hatása alatt beállott viszonyokhoz. A hadikölcsönre szokatlanul nagy összegeket jegyzett a közepes vagyoni és szegénysorsu földművesosztály. *Gáspár* Vendel jegyző heteken át propagálta a kölcsönjegyzés gondolatát. Utánjárásával olyan eredményt ért el, hogy a záróhatáridő után körülbelül 80 000 korona jegyzett összeg maradt még, melyet már nem tudtak rendelkezési helyére juttatni.

Mátételke. A háborús rendelkezéseket sikeresen foganatosítják. A szükséges utbaigazításokat *Piukovits* Elemér földbirtokos volt orsz. képviselő adja szíves agilitással.

A mezőgazdaság Bács megyében.

Zombor. 1915. június 1. (Saját tudósítinktól.) *Scultéty* alispán vármegyénk mezőgazdasági állapotáról ekként számolt be az évnyegedes közgyűlésnek:

Az év első három hónapjában az idő változó, hűvös — csapadékos volt s csak április 2-án fordult szárazabbra és derültebbre az időjárás.

A márciusi havazás és az ezt követő olvadásból származó belvizek a tavaszi gazdasági munkálatokat megnehezítették és késleltették, úgy hogy a kötöttebb talaju földeken tulajdonképpen csak március utolsó napjaiban kezdhették a tavaszi árpa és zab vetését.

Az ez idő óta tartó enyhe és tulnyomóan száraz időjárásban azonban kettőzött erővel folytak az összes tavaszi munkálatok.

Az általános gazdasági helyzet ez idő szerint jónak mondható s ha a már is érezhető csapadék hiány miatt visszaesés nem áll be, jó termésűnk lesz. (Időközben bő esőzések voltak.)

Bevetetlen vagy olyan terület, melynek megmunkálására közérő igénybevétele vált volna szükségessé, eddig nem volt.

A fennálló viszonyok hatása alatt és jó részben a *speculatio* folytán is az állattarok soha meg nem ért magasságra szöktek fel. Ez a pillanatnyi haszon igen sok — főként kis gazdát — csábított arra, hogy értékes tehénen tulajdon.

Állattalományunk jövőjére való tekintetből minden illetékes tényezőnek oda kell hatni, hogy minél kevesebb nőivarú állat kerüljön eladásra; és hogy a szálás és gumos takarmányok természetesen minél jobban felkaroltassék. Ez utóbbi azért is fontos, mert el lehetünk készülve arra, hogy a jövő évben sem lesz abraktakarmányokban valami bőség. A bőséges takarmány készletre pedig állattalományunk védelme miatt van szükség.

Tavaszi apaállatvizsgálatok nem voltak minden járásban megtarthatók. A hatóságok azonban így is figyelemmel kísérik, hogy minden állatfaj rendelkezze a kellő számú apaállattal.

Aszabadkai lábbadozó kórház.

Szabadka, 1915. jun. 6. (Saját tudósítinktól.)

A háborún kívül a rokkantak ügye az, amely elsősorban foglalkoztatja az ország közvéleményét. Parlamentben és azon kívül a legalaposabban, a legaprólékosabb részletkéig tárgyalják politikusaink, szociológusaink a háború rokkant hőseinek ügyét, s mindannyian megegyeznek abban, hogy minden eszközzel kell küzdeni, törekedni, hogy az egyének rokkantsága csökkenjen, munkaképessége növekedjék. Ez a törekvés volt létrehozója a katonai lábbadozó kórháznak, annak az intézménynek, amely már eddig is a katonák ezreinek adta vissza az elvesztett rugékonyságot, a régi erőt.

A reconvalescens kórházok közül első helyen kell megemlítenünk a szabadkai 86-ik gyalogezredét, azt a tágas, minden kényelemmel ellátott barak-várost, amely a Halasi-ut végén, a zsidó temetővel szemben épült. Olyan az, mint egy nyaralótelep; lényegében az is, mert a katonáknak nemcsak ápolásáról, hanem jó táplálásáról, testük felüdítéséről és szellemük növeléséről is gondoskodik az osztag parancsnoka.

Egyedül áll az országban az osztag konyhája. Másutt a lábbadozók (bármilyen bajuk is volt legyen) egyforma kosztot kapnak. A szabadkai 86-os lábbadozó kórházban már két konyha van. Az egyik a volt sebesültek számára készít izletes táplálékot; a másik azok számára főz, akiknek a gyomor gyengébb, akik különlegesebb ételt igényelnek. Ez a gondoskodás indokolt is, mert örömmel tapasztalhatjuk, hogy a gyenge férfiak és kimerültek hamarosan erőre kapnak. Hogy pedig valami hiba valahogy elő ne forduljon, az osztag vezető orvosa gyakran inspicál.

A betegek naponta sétálnak. A séták helyét, idejét az osztag parancsnoka határozza meg.

A test ápolásán, javításán kívül a lélek nemesisére, a tudás erősítésére is gondot fordítanak. Ezt célozzák azok az előadások, amelyek hetenként tartanak, s melyeket nagy figyelemmel hallgatnak a katonák.

Megtekintve az osztagot, kellemesen lep meg a külső csín és a tisztaság. Hasonlóak belül a nagy legénységi szobák: tiszták, tágasak, világosak. Nélkülözik a kaszárnyai ridegséget, a katona otthonában érzi magát, mindenütt melegség, szeretet, gondoskodás veszi körül.

Ez a minta reconvalescens osztag szép,

meglepő eredményeket produkál. Másuttan a betegeket ugyszólván kivétel nélkül Pestre, a Révész-utcai hadikórházba utalják, hogy ott fürdő és massage által adják vissza a meredt tagokba a sérülés előtti rugékonyságot. Itt ezt a munkát a belanított segédszemélyzet végzi, oly eredménnyel, amely semmiben sem áll mögötte a budapesti jól felszerelt kórházban elértnek.

Szinte felűdül az ember, ha a ma háborúja mellett, amikor minden figyelem az öldöklés felé irányul, látja ezt a humánus intézményt, amelyet a háború alakított. Öröm tölt el, mert látjuk, hogy a vad ösztönök mellett ott lakozik a szeretet azok iránt, akik értünk lettek sebesültek, lábbadozók.

(X)

HIREK.

Hóval fődött Ural felé...

Hóval fődött Ural felé
Zakolatva megy a vonat,
Jajgatnak a sínek belé,
Terhével merre átkalad.
A nap fénye sápadtra válik,
Elhalványul a holdsugár —
Éjjel s nappal így megy hazáig
Háromezer halott tatár!

Jöttek a kényur parancsára
Hatalma mellett küzdeni;
Nem bánták, népek szabadsága
Fogja bár ezt megsínleni,
De valamitől mégis féltek
— Az életért nem volna kár —
Hol pihen meg, ha elesnének,
Háromezer halott tatár!?

És hogy jobb kedvvel jöjjenek, hát
Megígérték otthon nekik,
Csak védelmezzék meg a nagy cárt,
Még holtan is hasznát veszik:
A muzsikra, hogyha már vége,
Idegen föld, sirgödre vár,
De otthon jut mind sir ölében,
Háromezer halott tatár!

Messze a havas Ural tája,
Lassan dübörög a vonat
És hiába száll a nyomába
A károgó varjú-csapat;
Vaspántos ajtóik mögé rejtve
A dús préda, amire vár:
Bent a kocsiokban ferszik csendbe
Háromezer halott tatár!

Fagyott mosolylyal széles arcán,
Ferde szemében örök éjjel,
Hogy pihenjen az Ural alján
S ne idegen föld sirgödreben
— Mert az ígértet úgy szép, hogyha
A miről szól, valóra vál' —
Megy haza hosszú kocsisorba
Háromezer halott tatár!

HORTHY ISTVÁN.

Horváth püspök jubileuma. dr. *Horváth* Győző fölszentelt püspök a napokban ülte papi szent tevékenységének 25 ik évfordulóját. A nagyludásu és a legszelebb rétegeknél népszerű főpapot a hívek ezre zajos ovacióban részesítették.

Királyi közigazgatók áthelyezése. Az igazságügyminiszter dr. *Nagy* Péter zentai kir. közigazgató *Kuldra*, — *Csala* Sándor abádszalóki kir. közigazgatót pedig zentára helyezte át. (Kuldrán csak 1, Zentán 2 közigazgató van.)

Önálló működési körrel ruházta föl az igazságügyminiszter dr. Ungar Elemér szabadkai kir. törvényszéki jegyzőt.

Házasságok. *Guttwein* Fülöp kulai szolgabíró e hó 5-én tartotta egybekelését *Engelberger* Bellával Zomborban.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann* Mihály özvegye 40 év óta fennálló butorgyárát, Szabadkán.

Kitüntetett tisztek. *Bosznics* Milos 6. gy. e. századost a német császár a II. oszt. vaskeresztrel tüntette ki.

Müller Géza szilbácsi aljegyző, népiölkölő főhadnagyot eredményes és önfeláldozó szolgálataiért a hadikiérményes III. oszt. érdemkeresztrel tüntették ki.

A szabadkai 86. gy. e. tisztjei közül újabb a következőket tüntették ki: *Lenderer* János ezredes és *Polyákovits* Géza őrnagy az ellenség előtt tanusított vitéz és eredményteljes magatartásuk elismeréséül a hadi díszítményes 3. oszt. vaskoronarendet kapták. *Trischler* Antal százados, *Hadzsics* György, *Tokaji* László főhadnagyok és

Bárdos Armin hadnagy az ellenséggel szemben vitéz magatartásuk elismerésül a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkeresztet kapták. Végül az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataikért a legfelső dicséret elismerés adatott tudtul az ellenség előtt elesett **Huimann János** főhadnagynak, továbbá **Manhold Nándor** századosnak, **Bezerédj Ákos** főhadnagynak és **Kis Mihály** hadnagynak. **Droll István** százados a hadiékítményes érdemkeresztet kapta.

Megsebesült katonatisztek. **Manhold Nándor** bajai honvédszázados az északi harctéren megsebesült.

Hősök halála. **Szamek Andor** 23. gy. e. egyéves önkéntes, törökbecsei joghallgató az északi harctéren május közepén ellenséges golyótól szíven találva, meghalt. Holttestét legközelebb hazaszállítják.

Dr. Kósa Nándor kulai ügyvédjelölt, 86. gy. e. egy éves önkéntesszakaszvezető az északi harctéren fejiövés érte. Az ellenséges golyó kioltotta életét. Holttestét Kulára szállították, ahol nagy részvétellel temették el.

Nagy Károly, az ujverbázi főgymn. tanára, a 29. vadászszázalaj hadnagya az északi harctéren, Stuposány galíciai község mellett ellenséges golyótól találva 34 éves korában meghalt. Az ujverbázi főgymn. gyászjelentésben tudatja a súlyos csapást.

Domy Sándor csendőrszázados, volt ujvidéki szárnyparancsnok, a nagyváradai 4. honvédszázalaj beosztott zászlóaljparancsnok Laborcfnél, midőn zászlóalját az ellenséges állások ellen ostromra vezette, hősi halállal kiszenvedett. Bevonulása előtt tréfásan mondogatta barátjainak:

»Megálljatok, vagy nagy dolgot mivelek a harctéren, vagy ott hagyom a fogamat.«
Sajnos, az utóbbi eset következett be.

Dr. Mándics Vladimir ujvidéki ügyvédjelölt az északi harctéren ellenséges golyótól fején találva, meghalt.

A bácsmezei helyiérdekű vasutakon újból megindult a közlekedés. Egyelőre korlátozottan. A menetrendről az állomásfőnökségek adnak felvilágosítást.

Halálozások. **Dreisziger Ferenc** kalocsai tanítóképző tanár, a közismert pedagógus, ki a »Népköztudás« című magas színvonalon álló tanügyi szaklapot alapos tudással és lelkes ügybuzgósággal szerkesztette, e hó 3-án 52 éves korában meghalt. A közbecsült férfit nagy részvétellel temették el.

Mittermann Antal bajai ny. városi tisztviselő a napokban 76 éves korában meghalt. Hivatását példásan teljesítő derék férfit volt, kit mindenki méltán becsült és szeretett.

Schleiszner Henrik ny. tanító a napokban 74 éves korában Budapesten meghalt. Jeles képzettségű és puritán jellemű pedagógus volt, ki hivatását évtizedeken át odaadó ügyszeregettel teljesítette. A derék férfit sokan kísérték utolsó útjára. **Sebők Rezső** volt zombori p. ü. tisztviselő az edesatyját gyászolja benne.

Bökönyi Szabó Orest zentai szolgabírói tisztviselő a napokban 53 éves korában meghalt.

A Roheim Károly és fiai cég ellen már annyi panasz merült föl, hogy végre a vármegye is erélyes állásfoglalásra határozta el magát. Minthogy az egyik utvonalat többszöri határidőkitolással se tudta a szerződésben foglalt kötelezettségnek megfelelően elkészíteni, a vármegye közgyűlése — Scultéy alispánnak jól megokolt előterjesztésére — elhatározta, hogy az utat a Roheim cég költségére maga építteti ki és hogy a cég ellen a szükséges megtorló intézkedéseket haladéktalanul megteszi. Szívesen állapítjuk meg, hogy ebben a helyénvaló határozatban nagy az érdeme az államépítészeti hivatal mostani főnökének, aki némely utépítévállalkozónak kényelmes és károsító üzemi módszerének gátat vet.

Elgázolta a vonat. Horváth György kishegyési vasuti őr 2 éves leánykáját a napokban elgázolta a vonat.

A sok pénz és a kevés pénz. A most folyó háborúnak egyik kiemelkedő tünete, hogy a földművesosztálynak annyi a pénze, hogy azt se tudja mit kezdjen vele. Az egyéb osztályok, de különösen a tisztviselők pedig a háboru hatása alatt szinte nyomorognak. Scultéy alispán jelentésének idevágó része is ezt bizonyítja. Szó szerint adjuk az alispáni jelentésnek ezt a fejezetét: A különféle eladásokból bevételezett pénzeszegek, továbbá a behívott lovak és a hadi

szolgáltatások címén igénybe vett fogatok és szekerek után fizetett térítések — melyek ma már az egész vármegye területén ki vannak utalványozva, — végül a gabona és egyéb élelmiszerek szokatlanul magas ára folytán elő álló nagy bevételek oly rendkívüli jövedelmekhez juttatták a gazdaközönseget, hogy különösen a földművelő nép ugyszólván azt sem tudja, mit kezdjen sok heverő pénzével. Ellenben ugyanezek a körülmények, nevezetesen az élelmiszerek és élelszükségleti cikkek árának páratlanul rohamos emelkedése a fix jövedelemmel bíró existenciát, ezek között első sorban a vármegyei és községi alkalmazottakat oly mértékben sújtják, hogy valóban rejtély előttem, hogy pl. egy vármegyei irnok, díjnok vagy szolga hogyan tud fizetéséből a mai viszonyok között megélni.

KÖZGAZDASÁG.

Az állatbetegségek Bácsmezeiben szokatlanul nagy mérvben terjednek az utóbbi napokban. **Sertéspesztis** 16 községben, **riuhkór** 14 községben, **száj és körömfájás** 8 községben, **takonykór** 6 községben, **veszettség** 24 községben, **lépfene** 5 községben fordult elő. Sertéspesztist állapították meg Szabadka, Baja, Zombor, Ujvidék városokban is.

A szarvasmarhák körmeinek ápolása A száj- és körömfájás elleni védekezésben Hess igen fontosnak mondja a szarvasmarhák körmeinek ápolását. Hess már régebbi munkáiban kimutatta, hogy a száj- és körömfájás ragályanyaga a köröm elhalt szarujában huzamos ideig fertőzésre alkalmas formában megmarad. A fertőzött állategyedek, már a csülkök fertőzőitése révén, a betegség terjesztőivé válhatnak. A hosszú körmököt célszerű tehát lefaragni; továbbá a körmököt időnként 3%-os kreolinnal fertőtleníteni.

A terményelőlegek és a gazdák. Kapcsolatban a kormányának a terményelőlegekre vonatkozó rendeletével, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület sürgős felterjesztésben kérte pótlólag olyan értelmű rendelkezés kiadását, hogy a hitelt nyújtó és ennek alapján az egyes gazdák természet megvásárló pénztintézetek kötelesek legyenek a lekötött termést a hitelnyújtás időpontjától számított legfeljebb négy hónap alatt tényleg át is venni s a teljes vételárú ügy, amint ezt a rendelet megállapítja, kifizetni. Különösen világosan kifejezésre volna juttatandó e pótlólagos rendelkezés szankciója gyanánt az is, hogy a szóbanforgó kormányrendeletben a termelő részére biztosított az a jog, hogy az ügylettől az előleg egyidejű visszafizetésével bármikor elállhat: erre az esetre, ha t. i. a hitelt nyújtó pénztintézet négy hónapon belül a termést átvenni és kifizetni nem képes, vagy nem hajlandó, feltétlenül igénybe legyen vehető, minden hosszadalmas peres eljárás mellőzésével.

Szerkesztői üzenetek.

Szépliget. A hadikölesön jegyzését tartalmazó, május 27-ikéről keltezett levelét június 7-én kaptuk kézhez.

Vepröd. A kért számokat június 2-án újból postára tettük.

M. I., Bpest, Zsigmond-u. Időközben az újságból megtudhatta az okát.

J. D., p. ü. főt. Arad. Időközben bizonyára megérkezett.

Közgazgatási Közlöny. Levelök értelmében intézkedtem.

W. J., Baja. E hó 4-én postára tettük. De lapzártáig nem érkezett válasz.

Cs. J., Topolya. Köszönjük.

H. Gy., Bácsalmás. A tankötelesek száma a legnagyobb Szabadkán (10.500). Azután következnek: Zenta 3850, Ujvidék 3640, Zombor 3350, Óbecse 2665, Magyar-kanizsa 2480, Baja 2300. — A legkevesebb tankötles van Mátételkén (92) és Bogyánban (95).

R. T., Ujvidék. Nem vállalhatjuk.

R. S., Zsablja. Sevis Mitrofan 1899-ben lett püspök. Semmi különös ok fönn nem forog, hogy azt a két szerb rendjelet visszaküldje. Hiszen nem politikai, hanem egyházi érdeméért kapta. Ez különben is egyéni fölfogás dolga.

»Hálaének száll felétek.« Nem közölhető.

W. M., Bajsa. Intézkedtünk.

A kiadásért felelős: **Pető Lajos.**

Olcsó pénzt 5-75—6% kamattal gyorsan közvetít ifj. Thalheimer Lajos bankbizományos, a torzsa Takarékpénztár titkára Torzsán.

Billiárdasztalok

modernek, újak és használtak, valamint fordíthatók **Zeneautomaták, tivolijátékok, sorapánalok és Wertheimcassák** — jutányosan **részletfizetésre** is kaphatók. — Kivánatra árjegyzék!

Schmidt János

52—45 **Bácsfeketehegy. (Telefon sz. 9)**

Csátalja község.

1021 szám, 1915.

Nyári gyermekmenedékház

vezetéséhez okleveles **dajka**, — **ovónő**, — esetleg **tanítónő** kerestetik a f. évi július és augusztus hónapokra, havi 70 korona tiszteletdíj élvezete mellett.

A magyar nyelven kívül a németnyelv tudása is szükséges. Pályázati kérvények **Csátalja község előjáróságához** küldendők.

Bayer Simon

2—1 felügy. biz. elnök.

Az egész vármegye tudja már, hogy **Soós Károly artézi fürdője**

Óbecsén

az egészségesnek és a betegnek egyaránt **kincset ér.**

Udit, frissit, erősít! Az elpetyhűdt testben az elsőfürdés után friss vér kering.

Gőz- és kádfürdők. Tiszta, csinos, új berendezés.

Kedvezményes jegyek! — A legjobb időbeosztás!

Raab Károly
hangszerkészítő ZOMBOR

Telefon szám 237.

Ajánlja nagy **zongorarakta**át.

Vétel készpénzfizetés és a legkedvezőbb részletfizetés mellett is,

Förster zongorák egyedüli raktára.

Walient József fia Zombor

(Zrinyi-utca 12. sz.)
Telefon 265 sz.

saját készítményű cipőraktára.

3224/915.

Pályázati hirdetés.

Lemondás folytán üresedésbe jött **dunagálói segédjegyzői állásra**

pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kérvényeket hozzám **június 20-ig** annál is inkább terjesszék be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az állás javadalmazása havi előleges részekben fizetendő 800 korona készpénz és 600 korona állami kiegészítés.

Ujvidék, 1915. évi május hó 31-én.

Baky Elek
h. főszolgabíró.

Községi tűzifecskendők, tűzoltó egyéni felszerelések,

szivattyúk és csövek, fürdőberendezési tárgyak, vízvezetési cikkek, öntöttvas
:: és agyagcsövek ::

állandó nagy raktára.

Lichtschein Márton Fia

műszaki cikkek, 8-8

gazdasági gépek, motorok, szerszámok és szerszámgépek.

Ujvidék.

Telefon 128 szám. Sürgőnyeim: Lichtschein M. Fia Ujvidék

Kut-furási vállalat.

Czeisel József vállalkozó.

Szivattyu, gépgyár, öntöde és autógén hegesztő telep

ZOMBOR,

Széchenyi körut 7. szám.

Augusztus elsejétől kezdve Militicsi-utca 32.sz.

Elvállalok vízvezeték, víztelepek, gőzfűtés és fürdőszobák berendezését.

Ugyisint vállalom minden néven nevezendő vas munkát, ugymint: vas-szerkezetek, különféle vas-rácsokat, gazdasági és ipari gépek javítását, valamint autók és motorok javítását is.

Kutfurásokat, műkutak furását jótállás mellett végzek.

Meghívásra utiköltség megtérítése mellett bárhol készséggel megjelenek.

Helyszínén szemlét tartok és részletes felvilágosítással szolgállok.

Schäffer-szálloda Apatin. Halpaprikás minden időben rendelhető. Ujonnan berendezett szálló villamos világítással. Közel a vasut- és hajóállomáshoz.

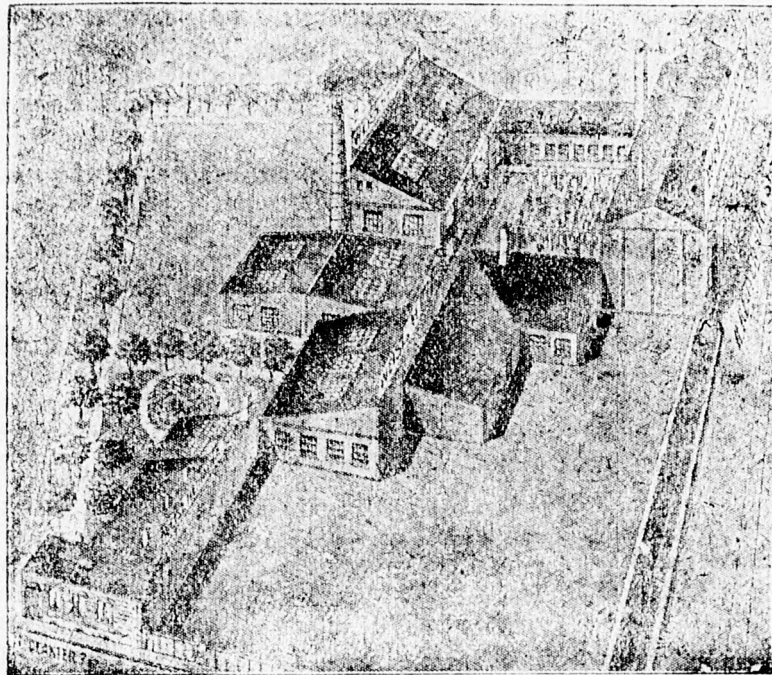
Hoffman Mihály Özvegye

lakásberendezési vállalata
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

WEISZ HERMINA

ezelőtt SZÉVIN KÁROLY
Alapítva 1830. — Telefon 124.
ruhafestő- és vegytisztító-gyára

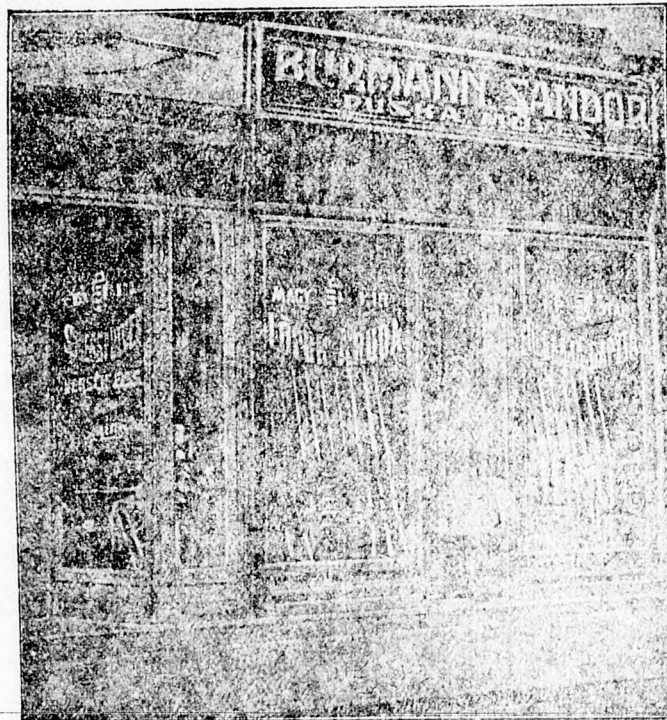
UJVIDÉK,

II., KENYÉR-UTCA 51. SZ.

Fest és vegyileg tisztít férfi-, női- és gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, himzést, sztór, függönyöket, napernyőket, keztyűket, stb.

Legolcsóbb árak. Elismert jó munka.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes elintézésére kiváló gondot fordítok.

Burmann Sándor UJVIDÉK.

Alapított 1895-ben.

Vizsgázott finom-puskaműves hites szakértő.

Telefon interurban 347.

Kitüntetve az ujvidéki kirakatversenyen az aranyéremmel. Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat sportcikk- és fegyverekben, valamint ismétlő pisztolyokban.

Halsporthoz minden cikk raktáron. Régi fegyvereket cserébe veszek. Minden javítást olcsón és gyorsan végzek.

Összes **töltények** — külföldiek is, — valamint puskaporok raktáron.

Arjegyzéseket kívánatra ingyen és bértmentve küldök.

Az apatini kir. járásbírók mint telekkönyvi hatóság.

1042/kv. 915. szám.

Árverési hirdetés.

Martonoski Vásza végrehajtónak Bozsín Lázár sztapári lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést s a negyedik moratorium eljárási rendelet 17. §-nak 1. pontja alapján 510 K tőkekövetelés és járuléki behajtása végett az apatini kir. járásbírók területén levő **Sztapár** községben fekvő, s a sztapári 1804. sz. tkvi. betétben A I. 1-2 sor 944/4 és 945 hrsz. alatt foglalt s Bozsín Lázár nevében álló ingatlanra 3972 kor. kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1915. évi július hó 3 napján délelőtt 9 órakor Sztapár község-házánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. c. 42. §-ában meghatározott arfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek leiteni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t. c. 147., 150., 170. §§; 1908: XL. t. c. 21 §.)

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni (1908: XLI. 25. §.)

Apatin, 1915. évi május hó 21 napján.

Salgó László s. k.
kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül
Hermann Nándor
kezelő.